

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 22 ΕΑΔΗΣΥ/2025

(του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα 10/04/2025, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Δώρου 7-9 γραφεία της, συνήλθε σε συνεδρίαση ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση ως εξής:

Προεδρεύουσα : Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι : Δημήτριος Χανής

Μέλη : Χρυσάνθη Ζαράρη

Βασιλική Σκαρτσούνη

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Νικολέτα Κοττά

Η Πρόεδρος κ. Ανδρονίκη Θεοτοκάτου απουσίασε δικαιολογημένα.

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης Π.Ε Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγητής : Ζωή Μεταξιώτου, Χημικός Μηχανικός, PhD, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν, η εισηγήτρια Ζωή Μεταξιώτου (μέσω τηλεδιάσκεψης) και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής περί προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση), για την ανάθεση σύμβασης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας με τίτλο «Προμήθεια και εγκατάσταση πρόσθετων μέτρων ασφαλείας (x-ray και open gates) στον Αρχαιολογικό Χώρο και το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας» εκτιμώμενης αξίας 145.161,20€ πλέον ΦΠΑ 24%.

Με το υπ' Αρ. Πρωτ. Εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2002/26.02.2025 αίτημά της προς την ΕΑΔΗΣΥ (εφεξής Αρχή), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το υπ' αριθ. Πρωτ. Εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2715/20.3.2025 συμπληρωματικό έγγραφό της, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 ως ισχύει, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, κατά τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 για την ανάθεση σύμβασης με τίτλο «Προμήθεια και εγκατάσταση πρόσθετων μέτρων ασφαλείας (x-ray και open gates) στον Αρχαιολογικό Χώρο και Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας» εκτιμώμενης αξίας 145.161,20€ πλέον ΦΠΑ.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

1. Στο κρινόμενο αίτημα η αιτούσα επικαλείται ότι η ανάθεση της εν λόγω σύμβασης αποσκοπεί στην επαύξηση του επιπέδου προστασίας και φυσικής ασφάλειας των πολιτιστικών χώρων της Ολυμπίας, των επισκεπτών τους και του προσωπικού που εργάζεται σ' αυτούς και προς επίρρωση των ισχυρισμών της παραθέτει τα ακόλουθα στοιχεία:

1.1 Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας, σύμφωνα με το άρθρο 25 του π.δ. 4/2018 (Α' 7), υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και λειτουργεί ως Περιφερειακή Υπηρεσία σε επίπεδο Διεύθυνσης, έχει δε οριστεί ως χωριστή επιχειρησιακή μονάδα (ΧΕΜ) του Υπουργείου Πολιτισμού, ανεξαρτήτως υπεύθυνη για τις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων της ίδιας (ΑΕΜ). Μεταξύ των επιχειρησιακών της στόχων περιλαμβάνεται η μελέτη, ο προγραμματισμός, η διαχείριση και η εκτέλεση οιοδήποτε αρχαιολογικού έργου ανάδειξης και διαμόρφωσης των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, καθώς και του άμεσου φυσικού ή μη περιβάλλοντός τους. Επιπλέον, η αιτούσα είναι τοπικά αρμόδια για τα μνημεία και τους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας.

1.2 Η Ελλάδα, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία διεθνών οργανισμών, τα οποία επικαλείται η αιτούσα, διατηρεί υψηλή θέση στους πίνακες κατάταξης φαινομένων εγκληματικότητας και τρομοκρατίας, παρά τις εκτεταμένες ενέργειες της Πολιτείας σε νομοθετικό και εκτελεστικό επίπεδο. Ενδεικτικά, όπως προκύπτει από στοιχεία του Οργανισμού «Παγκόσμια Πρωτοβουλία κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος» (Global Initiative Against Transnational Organized Crime), η Ελλάδα κατέχει τη 13η θέση μεταξύ των χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βαθμολογία 5,35/10 και με πρόβλεψη ανόδου με ρυθμό 0,43. Περαιτέρω, και ιδίως σε σχέση με την τρομοκρατία, σύμφωνα με τα στοιχεία του «Ινστιτούτου για τα Οικονομικά και την Ειρήνη» (Institute for Economics & Peace) που δημοσιεύονται στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η χώρα μας κατατάσσεται στην 1^η θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ με βαθμολογία 4,79 και την 34^η θέση παγκοσμίως επί συνόλου 88 κρατών (πρβλ. σχετικά στοιχεία όπως αποτυπώνονται στην αριθμ. Δ94 ΕΑΔΗΣΥ/2024 σύμφωνη γνώμη της Αρχής).

1.3 Το ανωτέρω δυσμενές, κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής, πλαίσιο, σε συνδυασμό με τη σημαντική αύξηση των τουριστικών ροών στη χώρα μας αφενός, και τις γεωπολιτικές εξελίξεις κυρίως στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου και ειδικότερα της Μέσης Ανατολής, αφετέρου, επιβάλλει την επαύξηση του επιπέδου ασφαλείας των πολιτιστικών μας χώρων, οι οποίοι υποδέχονται ετησίως εκατομμύρια επισκεπτών που προέρχονται κατά βάση από χώρες του εξωτερικού. Το Υπουργείο Πολιτισμού στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, προκειμένου να διασφαλιστεί υψηλό

επιπέδου φυσική ασφάλεια στους πολιτιστικούς χώρους, προτίθεται να προωθήσει την προμήθεια και τοποθέτηση μαγνητικών πυλών ελέγχου στις εισόδους αρχαιολογικών χώρων υψηλής επισκεψιμότητας, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται ο αρχαιολογικός χώρος και το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας. Με το εν λόγω μέτρο συντάσσεται και η Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) σε σχετικά έγγραφά της υποβληθέντα με το υπό εξέταση αίτημα (υπ' αριθ. πρωτ. 1226/24/1456917/15.07.2024 και 1226/24/1594453/03.08.2024) υποστηρίζοντας ότι τα εν λόγω μέσα ασφαλείας αποτελούν διεθνή πρακτική ελέγχου και ενίσχυσης της ασφαλείας σε χώρους συνάθροισης κοινού και σημεία υψηλής επισκεψιμότητας, υπό την προϋπόθεση ότι συνδυάζονται με άλλα μέτρα ασφαλείας και επικαιροποιημένα πρωτόκολλα διαδικασιών ελέγχου εισόδου στους χώρους αυτούς. Περαιτέρω, η ΕΛ.ΑΣ. προτείνει η εγκατάσταση των συστημάτων αυτών να γίνει στις εισόδους των αρχαιολογικών χώρων, ενώ ο αριθμός των προς πρόσκτηση συστημάτων να είναι ανάλογος του αριθμού των ρών εισόδου, προς αποφυγή συμφόρησης.

- 1.4** Ενόψει των ανωτέρω, και σε συνέχεια διυπουργικής συνάντησης εργασίας υπηρεσιακών στελεχών των Υπουργείων Πολιτισμού και Προστασίας του Πολίτη, με συντονίστρια την Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, που πραγματοποιήθηκε στην Αρχαία Ολυμπία στις 02.08.2024, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες που είχαν ως αποτέλεσμα: (α) τη σύνταξη τεχνικής έκθεσης για την προμήθεια και εγκατάσταση τεχνικού εξοπλισμού για την αναβάθμιση της ασφαλείας στον Αρχαιολογικό Χώρο και το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας και (β) τη με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/60451/18.02.2025 σχετική Απόφαση έγκρισης ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης (ΑΔΑ: Ψ02Ζ46ΝΚΟΤ-ΖΟΖ).
- 2.** Δοθέντος του ανωτέρω ιστορικού, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας, ως αρμόδια χωριστή επιχειρησιακή μονάδα (ΧΕΜ) του Υπουργείου Πολιτισμού, υπέβαλε αίτημα προς την Αρχή για την παροχή σύμφωνης γνώμης της περί προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, βάσει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ του ν. 4412/2016, για τη σύναψη της εν θέματι σύμβασης. Το φυσικό αντικείμενό της περιλαμβάνει πέντε (5) μαγνητικές πύλες τύπου "Opengate" (CPV: 35113300-2 Εγκαταστάσεις ασφαλείας), μία (1) συσκευή ακτινοσκοπικής σάρωσης (X-Ray) (CPV: 3858200-8 Εξοπλισμός επιθεώρησης με ακτίνες Χ), μία (1) μεταλλική θύρα (CPV: 44221230-6 Συρόμενες Πόρτες) και ένα (1) ανοξείδωτο τραπέζι (CPV: 39121200-8 Τραπέζια).

II. Νομικό Πλαίσιο

- 3.** Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι: *"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη"*.

III. Νομική Εκτίμηση

- 4.** Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας έχει ορισθεί ως χωριστή επιχειρησιακή μονάδα του Υπουργείου Πολιτισμού, ανεξαρτήτως υπεύθυνη για τις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων

της ίδιας, κατά το άρθρο 6 παρ. 2 εδάφιο β' του ν. 4412/2016, δυνάμει της περ. Β' της παρ. 1 του άρθρου 1 της υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/273369/24875/2017 απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού (Β' 2425). Συνιστά κεντρική κυβερνητική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 2 του ν. 4412/2016, το υπό εξέταση δε αίτημά της αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμήθειας με παρεμπόμπουσες εργασίες εγκατάστασης, εκτιμώμενης αξίας 145.161,20€ πλέον ΦΠΑ. Η ανωτέρω σύμβαση, αφενός λόγω αντικειμένου και αφετέρου λόγω της εκτιμώμενης αξίας του, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 και υπερβαίνει το όριο του άρθρου 5 περ. β' του ίδιου νόμου για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές, και κατά συνέπεια, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 ως ισχύει.

5. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016. Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32). Η σχετική δε απόφαση της αναθέτουσας αρχής, πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. Σ.τ.Ε. 1747/2011, 1987/2021).
6. Εν προκειμένω η αναθέτουσα επικαλείται ρητώς, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Δέον, επομένως, όπως διερευνηθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού, β) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχικά γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.
Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (Ελ.Συν. 1702/2021 σκ. 5, 1080/2022 σκ. 6).
Περαιτέρω, υπό την επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται η ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι η κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ.Συν. 2110/2021, Ελ.Συν. 1494/2022 VII Τμ, Ελ.Συν. Ολ. 1094/2023, Ελ.Συν. Ολ. 1577/2023, Σ.τ.Ε. 1987/2021, Γνώμες της Αρχής Δ127/2018, Δ75, Δ84/2019 κ.α).

7. Στην υπό κρίση περίπτωση, ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης ως άνω διάταξης, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, αφενός, τις εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον ασφαλείας και ιδιαίτερα τα τελευταία γεγονότα στη Μέση Ανατολή και, αφετέρου, την αύξηση των τουριστικών ροών στη χώρα μας, προκειμένου να τεκμηριώσει την ύπαρξη απρόβλεπτης περιστασης η οποία μέχρι πρότινος, κατά τους ισχυρισμούς της, δεν ήταν γνωστή στην αναθέτουσα αρχή και ως τέτοια δεν ανάγεται σε κάθε περίπτωση, στη σφαίρα ευθύνης της. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι τα εν λόγω απρόβλεπτα γεγονότα συνιστούν σοβαρότατο επικείμενο κίνδυνο εκτέλεσης τρομοκρατικών ενεργειών στο προσεχές μέλλον, στοιχείο που καταδεικνύει την κατεπείγουσα αναγκαιότητα προληπτικής δράσης και ανάληψης ενεργειών ενόψει ενός άμεσα προβλέψιμου κινδύνου, προκειμένου να προστατευθεί η δημόσια ασφάλεια. Προς επίρρωση των ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή παραθέτει στοιχεία διεθνών οργανισμών από τα οποία, όπως υποστηρίζει, προκύπτει ότι η χώρα κατέχει δυσμενή θέση στους πίνακες κατάταξης φαινομένων εγκληματικότητας και τρομοκρατίας. Επί των ανωτέρω ισχυρισμών της αιτούσας, λεκτέα τα εξής:

- 7.1 Η επικαλούμενη κατάσταση στη Μέση Ανατολή δεν διαφαίνεται να συνιστά απρόβλεπτο γεγονός, όπως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή, δεδομένου ότι η ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής βρίσκεται σε καθεστώς έκρυθμης κατάστασης, χαρακτηριζόμενης από σποραδικά συμβάντα πολεμικής σύρραξης, εδώ και δεκαετίες. Περαιτέρω, η επίκληση των «τελευταίων γεγονότων» επί της ουσίας αφορά στην επίθεση της 07.10.2023 και των εχθροπραξιών που ακολούθησαν στη Λωρίδα της Γάζας και τη Δυτική όχθη οι οποίες βρίσκονται ήδη σε φάση αποκλιμάκωσης μετά την συμφωνία ανταλλαγής ομήρων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Τα γεγονότα αυτά, δεν είχαν έως σήμερα επιπτώσεις στην ελληνική Επικράτεια και δεν διαφαίνεται να έχουν επηρεάσει την προσέλκυση των τουριστών στη χώρα μας και την ασφαλή διαμονή τους. Αντιθέτως, σύμφωνα με την επίσημη τελευταία ταξιδιωτική οδηγία του *State Department* για τη χώρα μας, η Ελλάδα κατατάσσεται στην κατηγορία προορισμών Επιπέδου 1 (*Level-1 destination: Exercise normal precautions*) ήτοι, θεωρείται ασφαλής προορισμός. Περαιτέρω, τα επικαλούμενα στοιχεία του Οργανισμού «Παγκόσμια Πρωτοβουλία κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος» (*Global Initiative Against Transnational Organized Crime*) και του «Ινστιτούτου για τα Οικονομικά και την Ειρήνη» (*Institute for Economics & Peace*) δεν είναι προφανώς επικαιροποιημένα και ως εκ τούτου δίνουν μία εσφαλμένη εντύπωση για τη θέση της χώρας σε θέματα ασφάλειας, ειρήνης και τρομοκρατίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα (2024) δεδομένα του *Global Peace Index*¹, η χώρα μας κατέχει την 40^η θέση μεταξύ 163 χωρών με βαθμολογία 1,79 σε κλίμακα από 1 έως 5, αμέσως μετά τη Σουηδία η οποία έχει βαθμολογία 1,78. Συγκριτικά, η Ελλάδα βρίσκεται σε παρόμοια θέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Ιταλία (1,69), Ισπανία (1,6), Ηνωμένο Βασίλειο (1,70) ενώ η Τουρκία, ως συγκρίσιμος τουριστικός προορισμός με την Ελλάδα, έχει βαθμολογία 2,78. Επίσης, από τα στοιχεία του *Global Terrorism Index*² για την τρομοκρατία, επικαιροποιημένα για το έτος 2025, προκύπτει ότι η χώρα μας κατέχει την 36^η θέση μεταξύ 163 χωρών με δείκτη 2,93/10. Συγκριτικά, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει δείκτη 2,64/10, Γαλλία 2,71/10 ενώ η Γερμανία έχει σημαντικά υψηλότερο δείκτη (4,75/10) και κατατάσσεται σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τη χώρα μας από άποψη κινδύνου εκδήλωσης τρομοκρατικών επιθέσεων. Σημειώνεται, τέλος, ότι τα εν λόγω στοιχεία προκύπτουν από πρόσφατες εκτιμήσεις που βασίζονται στο σταθμισμένο μέσο όρο δεδομένων σε χρονικό φάσμα πενταετίας.

Περαιτέρω, οι τουριστικές ροές στη χώρα μας παρουσιάζουν σταθερή αυξητική τάση στην μετά-COVID 19 εποχή, ενώ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΤΕ) (Έκθεση Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδας, ΙΝΣΕΤΕ 2024), την τελευταία τριετία το ρεκόρ επισκεψιμότητας καταρρίπτεται κάθε έτος, με αποκορύφωμα το έτος 2024 κατά το οποίο ο αριθμός των τουριστών στη χώρα μας υπερέβη τα 45 εκατομμύρια (συμπεριλαμβανομένης της κρουαζιέρας) σημειώνοντας αύξηση +22,4% σε σχέση με το έτος 2023. Ως εκ τούτου, οι διαρκώς αυξανόμενες τουριστικές ροές δεν διαφαίνεται να συνιστούν απρόβλεπτο γεγονός αλλά τεκμηριωμένη και παγιωμένη τάση της εγχώριας τουριστικής βιομηχανίας στην μετά-COVID εποχή, ήτοι από το 2022 έως σήμερα.

Η σύνδεση, τέλος, των επικαλούμενων απρόοπτων συνθηκών (Μέση Ανατολή, τουριστικές ροές) με την ύπαρξη σοβαρότατου κινδύνου εκτέλεσης τρομοκρατικών ενεργειών στο προσεχές μέλλον σε αρχαιολογικούς χώρους, δεν διαφαίνεται να τεκμηριώνεται επαρκώς, πολλώ δε μάλλον όταν έως σήμερα δεν έχουν γίνει γνωστά – ούτε επικαλείται ρητώς η αιτούσα- συμβάντα σε αρχαιολογικούς χώρους που να συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια και την ακεραιότητα της ζωής των τουριστών (πρβλ. ενδεικτικά, πρόσφατη νομολογία σύμφωνα με την οποία τα επικαλούμενα απρόοπτα γεγονότα θα πρέπει να είναι ενεστώτα και όχι πιθανολογούμενα συμβάντα σε μελλοντικό χρόνο Ελ.Συν. Ολ. 1094/2023, Ελ.Συν. 2110/2021).

- 7.2** Περαιτέρω, η ανάθεση της αιτούμενης σύμβασης, η οποία αποσκοπεί στην ενίσχυση των μέτρων ασφαλείας στον Αρχαιολογικό χώρο της Ολυμπίας και του αντίστοιχου Μουσείου, δεν διαφαίνεται να συνιστά κατεπείγουσα ανάγκη η οποία δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (λχ. επιστευσμένη –μέσω σύντμησης προθεσμιών- ανοικτή διαδικασία) ούτε τεκμηριώνεται επαρκώς ο αιτιώδης σύνδεσμος αυτής με το επικαλούμενο απρόοπτο γεγονός. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι συντονισμένες ενέργειες μεταξύ των Υπουργείων Πολιτισμού και Προστασίας του Πολίτη για την ενίσχυση της ασφαλείας των αρχαιολογικών χώρων εκκίνησαν ήδη τον Ιούλιο του περασμένου έτους (2024) με την αρωγή και της Ελληνικής Αστυνομίας. Προ 2,5 μηνών (23.01.2025), ως επιστέγασμα των εν λόγω ενεργειών, το Υπουργείο Πολιτισμού υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας με το Κέντρο Μελετών Ασφαλείας (ΚΕ.ΜΕ.Α.), νομικό πρόσωπο εποπτευόμενο από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών ασφαλείας σε έξι μείζονες αρχαιολογικούς χώρους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Αρχαία Ολυμπία. Από τις μελέτες αυτές αναμένεται να προκύψει -στο προσεχές μέλλον- ένα εμπειριστατωμένο και συνολικό σχέδιο ενισχυμένων και συμπληρωματικών μέτρων ασφαλείας (εξοπλισμός, πρωτόκολλα ασφαλείας, εκπαίδευση, κλπ.) για τους επιλεγέντες χώρους. Οι ανωτέρω ενέργειες καταδεικνύουν την εύλογη πρόθεση της πολιτείας για την εφαρμογή ενός γενικότερου εμπειριστατωμένου σχεδιασμού αναβάθμισης των μέτρων ασφαλείας στους αρχαιολογικούς χώρους υψηλής επισκεψιμότητας, ο οποίος, ωστόσο, δεν διαφαίνεται να έχει τον χαρακτήρα του κατεπείγοντος καθότι προκύπτει ότι θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Μνημονίου συνεργασίας με το ΚΕ.ΜΕ.Α. Ως εκ τούτου, η υποβολή του κρινόμενου αιτήματος, που σαφώς εντάσσεται στο εν λόγω σχέδιο, διαφαίνεται να πραγματοποιείται εσπευσμένα με το χαρακτήρα του κατεπείγοντος και να προηγείται χρονικά της εκπόνησης των ανωτέρω μελετών ασφαλείας, καθώς και της αποτύπωσης του γενικότερου ολοκληρωμένου σχεδίου ενίσχυσης των μέτρων ασφαλείας στους αρχαιολογικούς μας χώρους. Ως τέτοιο ενέχει τον κίνδυνο απόκλισης από την τελική ολοκληρωμένη μελέτη ασφαλείας που θα προκύψει από τη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού με το ΚΕ.ΜΕ.Α. και τα σχετικά πορίσματα αυτής. Περαιτέρω, το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τη διαπίστωση της ανάγκης ενίσχυσης των μέτρων ασφαλείας, ήτοι καλοκαίρι 2024, τα οποία ούτως ή άλλως εντάσσονται στο πλαίσιο των τακτικών αναγκών των αρχαιολογικών χώρων, έως σήμερα διαφαίνεται

ικανό για την διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών των επισπευσμένων συμπεριλαμβανομένων. Ωστόσο, τα απαραίτητα κονδύλια για την κάλυψη την εν λόγω δαπάνης διασφαλίσθηκαν μόλις τον 02/2025 (ΑΔΑ: Ψ02Ζ46ΝΚΟΤ-ΖΟΖ).

Ως εκ τούτου, παρά το γεγονός της μεσολάβησης επτά (7) μηνών από τη διαπίστωση της ανάγκης έως την υποβολή του κρινόμενου αιτήματος, δεν διαφαίνεται αυτή η καθυστέρηση να οφείλεται σε έλλειψη επιμέλειας από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής, καθότι το αντικείμενο της ζητούμενης σύμβασης εντάσσεται σε ένα γενικότερο στρατηγικό σχέδιο του Υπουργείου Πολιτισμού σχετικά με την ασφάλεια των Αρχαιολογικών χώρων το οποίο βρίσκεται εν εξελίξει.

- 7.3** Όσον αφορά στη συνδρομή της προϋπόθεσης της ανάθεσης στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου και όχι στην κάλυψη των τακτικών και πάγιων αναγκών της αναθέτουσας αρχής, από τα στοιχεία του υποβληθέντος αιτήματος προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η αιτούσα είναι τοπικά αρμόδια για τα μνημεία και τους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας. Όπως προαναφέρθηκε, μεταξύ των επιχειρησιακών της στόχων περιλαμβάνονται η μελέτη, ο προγραμματισμός, η διαχείριση και η εκτέλεση οιοδήποτε αρχαιολογικού έργου ανάδειξης και διαμόρφωσης των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, καθώς και του άμεσου φυσικού ή μη περιβάλλοντός τους. Ως εκ τούτου, η προστασία των αρχαιολογικών χώρων όσο και η ασφαλής παρουσία των επισκεπτών τους αποτελούν μέρος των επιχειρησιακών αυτής στόχων, η επίτευξη των οποίων εντάσσεται στο πλαίσιο των (συνήθων) αρμοδιοτήτων της αιτούσας.

Διαφαίνεται συνεπώς ότι η αιτούμενη προμήθεια προορίζεται για την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών οι οποίες σχετίζονται με τις βασικές συνθήκες λειτουργίας ενός αρχαιολογικού χώρου, που συνιστά όχι μόνον εθνική αλλά και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά, όπως αυτού της Ολυμπίας. Όπως προκύπτει από το υποβληθέν αίτημα, η εν λόγω προμήθεια αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση πέντε (5) μαγνητικών πυλών τύπου “*Open gate*” και μιας συσκευής ακτινοσκοπικής σάρωσης (x-Ray). Εξ αυτών, οι τρεις (3) μαγνητικές πύλες θα εγκατασταθούν στη είσοδο του Αρχαιολογικού χώρου, ενώ στην έξοδό του θα εγκατασταθεί νέα μεταλλική θύρα. Περαιτέρω, στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας θα εγκατασταθούν δύο (2) μαγνητικές πύλες και μία (1) ακτινοσκοπική συσκευή (x-Ray) στην κεντρική είσοδο του κτιρίου. Ο ανωτέρω εξοπλισμός σκοπεύεται να χρησιμοποιηθεί για την ανίχνευση επικίνδυνων μεταλλικών αντικειμένων (π.χ. πυροβόλα όπλα) όπως και την ανίχνευση εκρηκτικών μηχανισμών και άλλων απαγορευμένων αντικειμένων που ενδεχομένως βρίσκονται στις αποσκευές των επισκεπτών του αρχαιολογικού χώρου.

Από τα προσκομισθέντα έγγραφα προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή προέβη στην εκτίμηση κόστους της προτεινόμενης προμήθειας βάσει έρευνας αγοράς η αιτούμενη σύμβαση τίθεται στο μέτρο του απολύτως απαραίτητου βάσει της κοστολόγησης και δεδομένου ότι η κρινόμενη σύμβαση πρέπει να ανατεθεί αδιαίρετα προκειμένου να εκπληρώσει τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται.

Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι ο προτεινόμενος αριθμός των υπό προμήθεια μέσων ασφαλείας δεν τεκμηριώνεται στην προσκομισθείσα Τεχνική Περιγραφή, στην οποία αποτυπώνονται μόνον τα σημεία τοποθέτησής τους, παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ελληνικής Αστυνομίας, ο αριθμός των προς πρόσκτηση συστημάτων θα πρέπει να είναι ανάλογος του αριθμού των ρών εισόδου προς αποφυγή συμφόρησης και να συνδυάζονται με άλλα μέτρα ασφαλείας και επικαιροποιημένα πρωτόκολλα διαδικασιών ελέγχου εισόδου στους χώρους αυτούς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Ενόψει των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει:

Την **μη παροχή σύμφωνης γνώμης** περί προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση), για την ανάθεση σύμβασης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας με τίτλο «Προμήθεια και εγκατάσταση πρόσθετων μέτρων ασφαλείας (x-ray και open gates) στον Αρχαιολογικό Χώρο και το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας» εκτιμώμενης αξίας 145.161,20€ πλέον ΦΠΑ 24%.

Αθήνα, 10 Απριλίου 2025

Η Συντάκτης

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Βασιλική Σκαρτσούνη

Ευαγγελία Κουτούπα